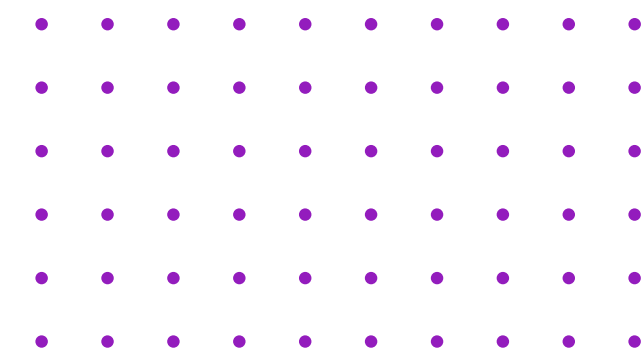

Донецький обласний палац дитячої та юнацької творчості

Соціально-лідерська компетентність

Оксана ЛІХУТА,
методист методичного відділу

Лідер

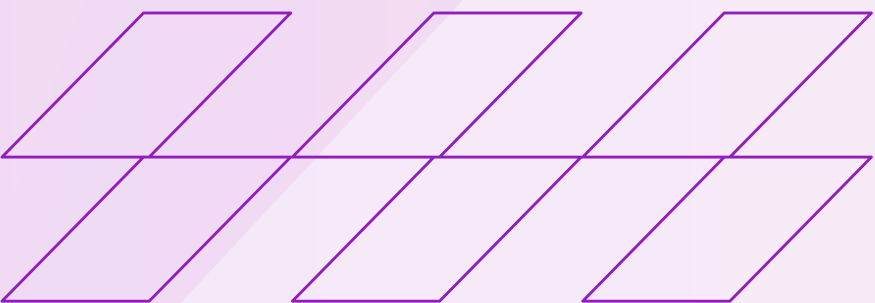
— це не завжди найголосніший у колективі, не той, хто перший піднімає руку чи керує всіма.

— людина, яка бачить трохи далі, яка бере відповідальність, коли інші вагаються. Це той, хто **не боїться бути прикладом**, не чекає, що «хтось зробить», **а робить сам.**

Лідер

— це той, хто знає шлях, йде ним
і показує його іншим.

Джон Максвелл

Експерт у галузі лідерства,
талановитий письменник-мотиватор

Лідер – це дитина, яка:

- підтримує одногрупника, коли той розгубився;
- запропонує ідею для заходу;
- організує команду, щоб втілити задум;
- вміє сказати: «Давайте спробуємо по-іншому».

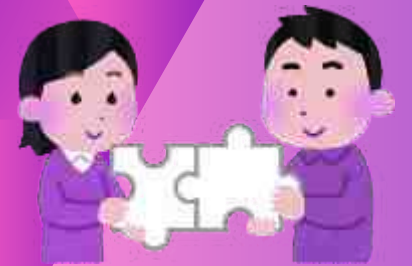

Позашкільна освіта – особливий простір, де дитина:

не просто
виконує завдання

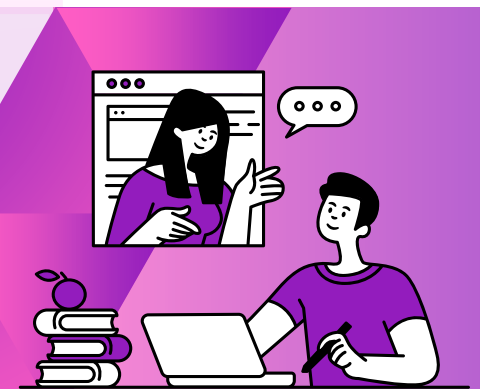
а живе
у середовищі співпраці

творчості

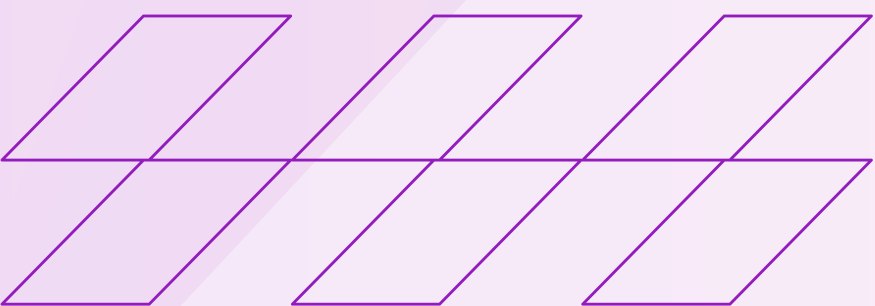
взаємодії

Лідер у позашкільлі

— це дитина, яка:

- уміє впливати через приклад, а не через наказ;
- чує інших і допомагає знайти спільне рішення;
- не боїться взяти на себе відповідальність, але й не забирає ініціативу в інших;
- уміє створювати навколо себе простір розвитку.

Соціально-лідерська компетентність – нова якість особистості, у якій поєднується:

- лідерство як здатність впливати;
- соціальність як уміння співпрацювати;
- компетентність як готовність діяти усвідомлено.

*Це вже не просто «бути першим»,
а бути корисним, надихаючим, людяним.*

Соціально-лідерська компетентність

— це вища форма лідерства,
де на першому місці не «я»,
а «ми».

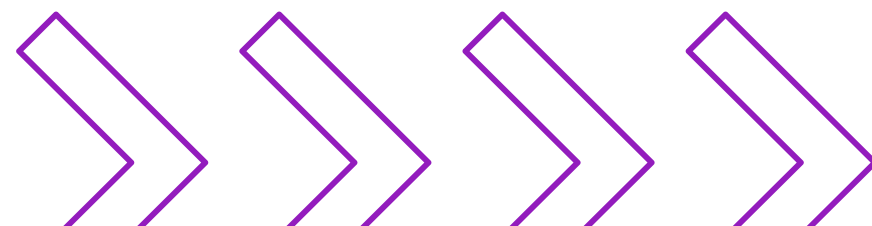
Соціально-лідерська компетентність

– це інтегральна якість особистості, яка поєднує:

- знання;
- уміння;
- цінності;
- соціальний досвід.

УМІННЯ БУТИ РУШІЄМ ПОЗИТИВНИХ ЗМІН

Основні складові:

1. **Соціальна активність** – бажання брати участь у житті колективу, групи, школи, громади.
2. **Комунікативність** – уміння слухати, переконувати, домовлятися.
3. **Ініціативність** – здатність не чекати вказівок, а пропонувати ідеї.
4. **Відповідальність** – готовність довести справу до кінця і приймати наслідки власних рішень.
5. **Емоційний інтелект** – розуміння себе й інших, уміння керувати емоціями.

«Наші діти – це майбутнє»

Майбутнє – це не просто гарне гасло,
це реальність, яку вони творитимуть
своїми рішеннями.

У ЗПО народжується справжнє лідерство

Соціально-лідерська компетентність – це система

КОГНІТИВНИЙ
КОМПОНЕНТ

МОТИВАЦІЙНИЙ
КОМПОНЕНТ

ЦІННІСНИЙ
КОМПОНЕНТ

ЕМОЦІЙНО-ВОЛЬОВИЙ
КОМПОНЕНТ

ДІЯЛЬНІСНИЙ
КОМПОНЕНТ

Разом вони формують **цілісний портрет особистості**,
здатної діяти свідомо, відповідально і в інтересах спільноти.

КОГНІТИВНИЙ (ЗНАННЄВИЙ) КОМПОНЕНТ

– це інтелектуальна основа лідерства.

які існують стилі?

що таке відповідальність?

що таке лідерство?

що таке
самоуправління?

що таке етика?

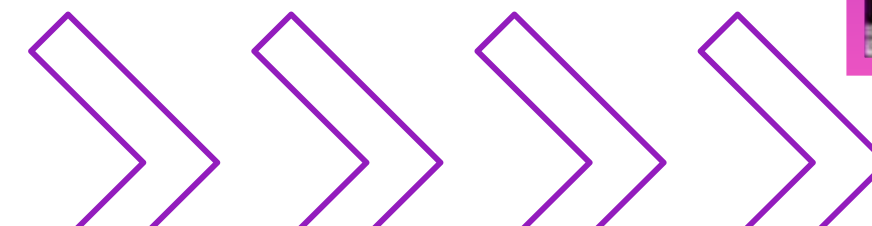

Знання без дії – це інформація.

Знання з дією – це компетентність.

У позашкільні **КОГНІТИВНИЙ КОМПОНЕНТ** формується під час:

- обговорення соціальних тем;
- участі в дискусіях, дебатах, конкурсах;
- знайомства з історіями реальних лідерів (волонтерів, науковців, митців).

МОТИВАЦІЙНИЙ КОМПОНЕНТ

– про бажання діяти, про внутрішню потребу
впливати на події, допомагати, змінювати.

Без внутрішньої мотивації немає справжнього лідерства.

Мотивація може бути:

внутрішньою

(я хочу, мені цікаво, я відчуваю,
що це потрібно)

зовнішньою

(хвалять, підтримують,
заохочують)

**Завдання педагога – перевести дитину від зовнішньої
мотивації до внутрішньої.**

ЦІННІСНИЙ КОМПОНЕНТ

– це ядро соціально-лідерської компетентності.

Лідерство без цінностей – **небезпечне.**

Вплив – це не влада, а відповідальність.

ОСНОВНІ ЦІННОСТІ СОЦІАЛЬНОГО ЛІДЕРА:

- людяність;
- справедливість;
- повага до гідності інших;
- чесність;
- служіння спільній справі.

**Лідер не той, хто стоїть попереду, а той,
хто допомагає іншим не відстати.**

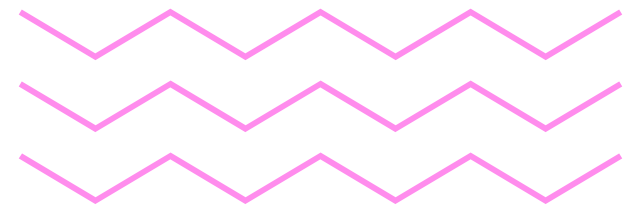
ЕМОЦІЙНО-ВОЛЬОВИЙ КОМПОНЕНТ

— це здатність керувати собою, долати труднощі, не опускаючи руки, коли щось не виходить.

Без цього компоненту лідер швидко «вигорає».

У ДИТЯЧОМУ КОЛЕКТИВІ **ЕМОЦІЙНО-ВОЛЬОВИЙ**
РОЗВИТОК ПРОЯВЛЯЄТЬСЯ У ВМІННІ:

- спокійно реагувати на критику;
- слухати інших, навіть коли не згоден;
- визнавати помилки;
- підтримувати команду в складний момент.

**Справжній лідер не той, хто ніколи не падає,
а той, хто завжди піднімається.**

ДІЯЛЬНІСНИЙ КОМПОНЕНТ

– це практична частина – уміння діяти ефективно
в соціумі.

Дитина не просто «знає», що треба бути активною,
- вона вміє це показати у справі.

ОСНОВНІ ВМІННЯ:

- організація спільної діяльності;
- постановка мети і планування дій;
- розподіл ролей у команді;
- конструктивне вирішення конфліктів;
- прийняття рішень.

СОЦІАЛЬНО-ЛІДЕРСЬКА КОМПЕТЕНТНІСТЬ

=

знання + мотивація + цінності + самоконтроль + дія

Додатковий компонент

РЕФЛЕКСИВНИЙ

— це здатність аналізувати власні дії, робити висновки, бачити свої сильні сторони і зони росту.

Без усвідомлення досвіду не буває розвитку.

СОЦІАЛЬНИЙ ЛІДЕР

— це не про «бути головним».

Справжній лідер – це той, хто надихає,
слухає, створює умови для інших.

МЕХАНІЗМИ ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ЛІДЕРСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

— це зовнішні інструменти та педагогічні умови, через які ця компетентність формується на практиці.

Соціально-лідерська компетентність **не формується наказом** — вона виростає з атмосфери, **спілкування, довіри і можливості діяти. Педагог** не «створює лідера», **він дає умови, у яких лідерство стає природним.**

ПЕДАГОГІЧНИЙ МЕХАНІЗМ – ОСОБИСТІСНИЙ ПРИКЛАД

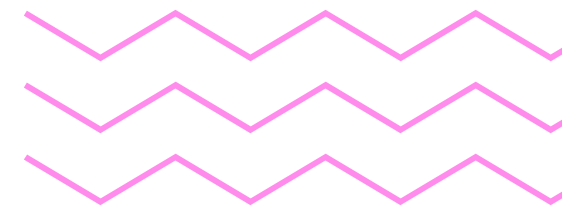
Педагог – це перший і найсильніший
приклад лідерства.

**Якщо він поводитьсь етично, впевнено, з повагою,
не боїться визнавати помилки – саме таким буде і його вихованець.**

МЕХАНІЗМ СПІЛКУВАННЯ І ДІАЛОГУ

У позашкільні спілкування – головний інструмент
формування лідерства.

Через спілкування діти вчаться:

- чути і бути почутими;
- висловлювати власну думку;
- розв'язувати суперечки;
- шукати компроміс.

МЕХАНІЗМ УЧАСТІ І ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Найкращий спосіб навчити лідерства – дати можливість діяти.
Коли дитина має реальну відповідальність – навіть маленьку –
вона росте.

Не бійтесь довіряти дітям.

Коли ви даєте їм завдання – ви даєте їм віру у себе.

МЕХАНІЗМ СЕРЕДОВИЩА

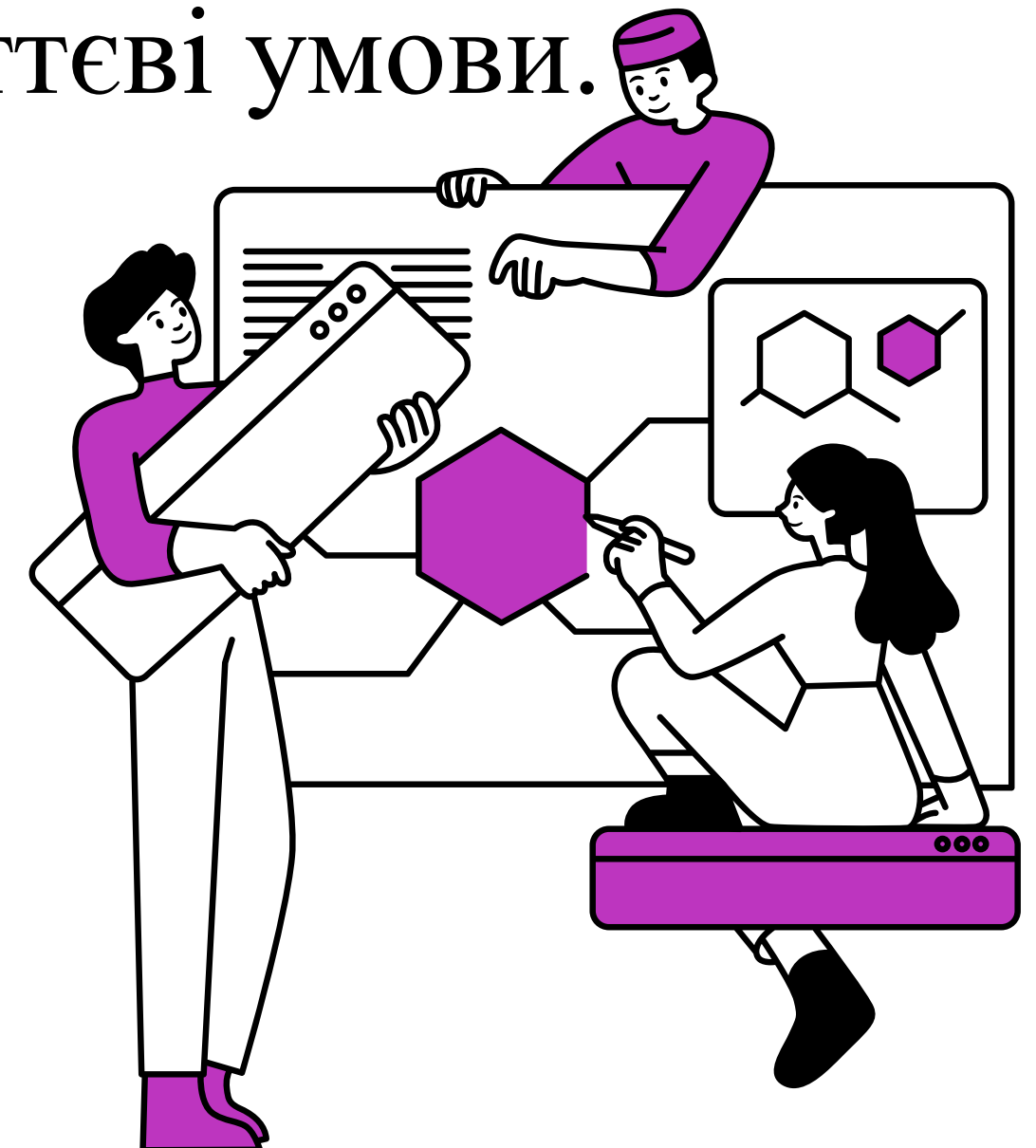
Середовище – це не лише приміщення, це атмосфера, цінності, стиль взаємодії. У сприятливому середовищі дитина не боїться бути собою, експериментувати, висловлювати думку.

Елементи ефективного середовища:

- атмосфера прийняття: кожен важливий, кожен може помилятись;
- відсутність страху: ніхто не висміює, не принижує;
- підтримка ініціатив: будь-яка ідея має право на обговорення.

МЕХАНІЗМ ПРОЄКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Проект – це найефективніша форма розвитку соціально-лідерської компетентності. У проєкті є мета, команда, терміни, відповідальність – тобто реальні життєві умови.

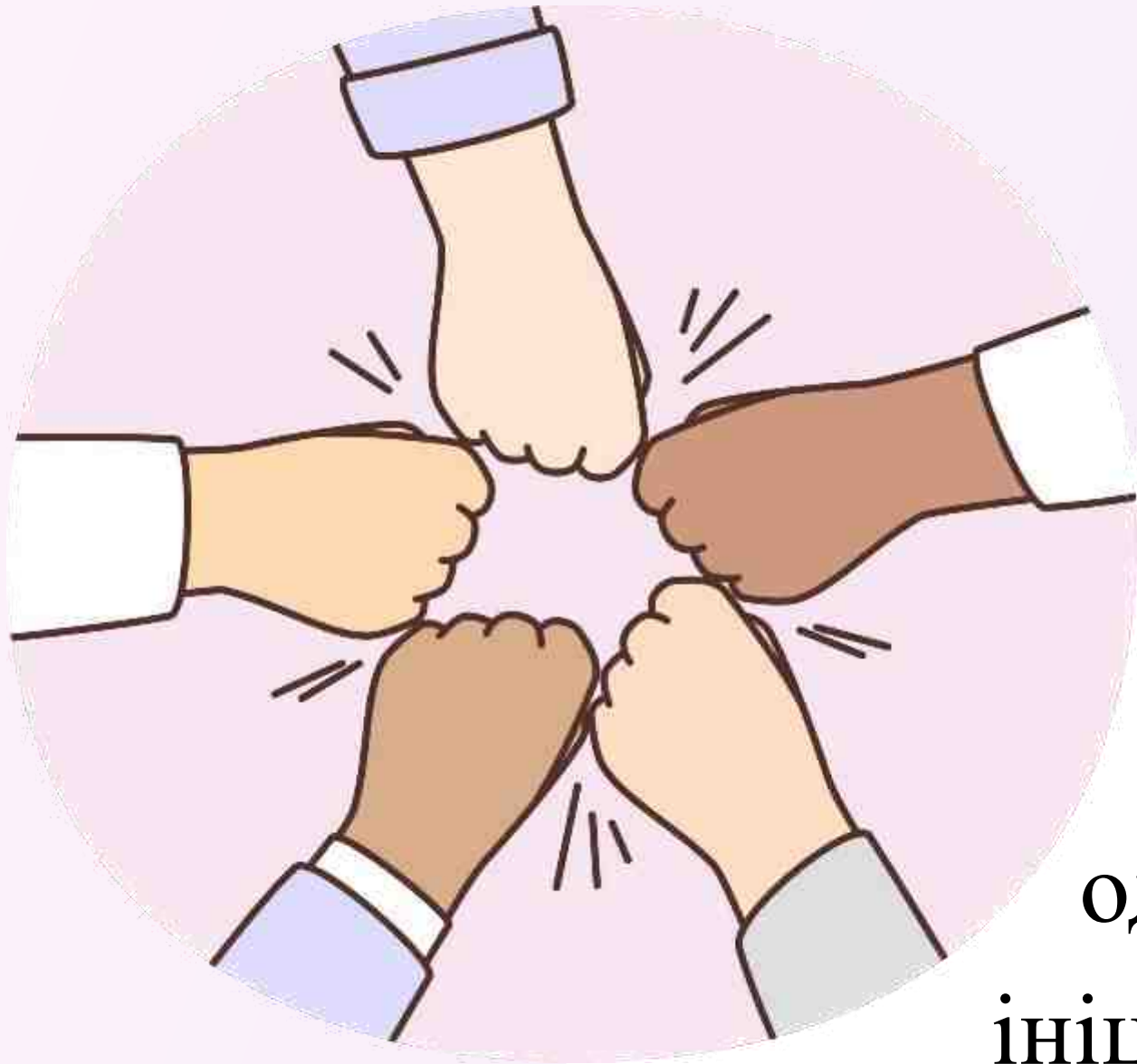

МЕХАНІЗМ

ПІДТРИМКИ ТА ВИЗНАННЯ

Кожна дитина потребує визнання.

Коли педагог вчасно підмічає
навіть маленьке досягнення —
це потужний стимул для подальшого розвитку.

МЕХАНІЗМ СПІВПРАЦІ «ДІТИ – ДІТИ»

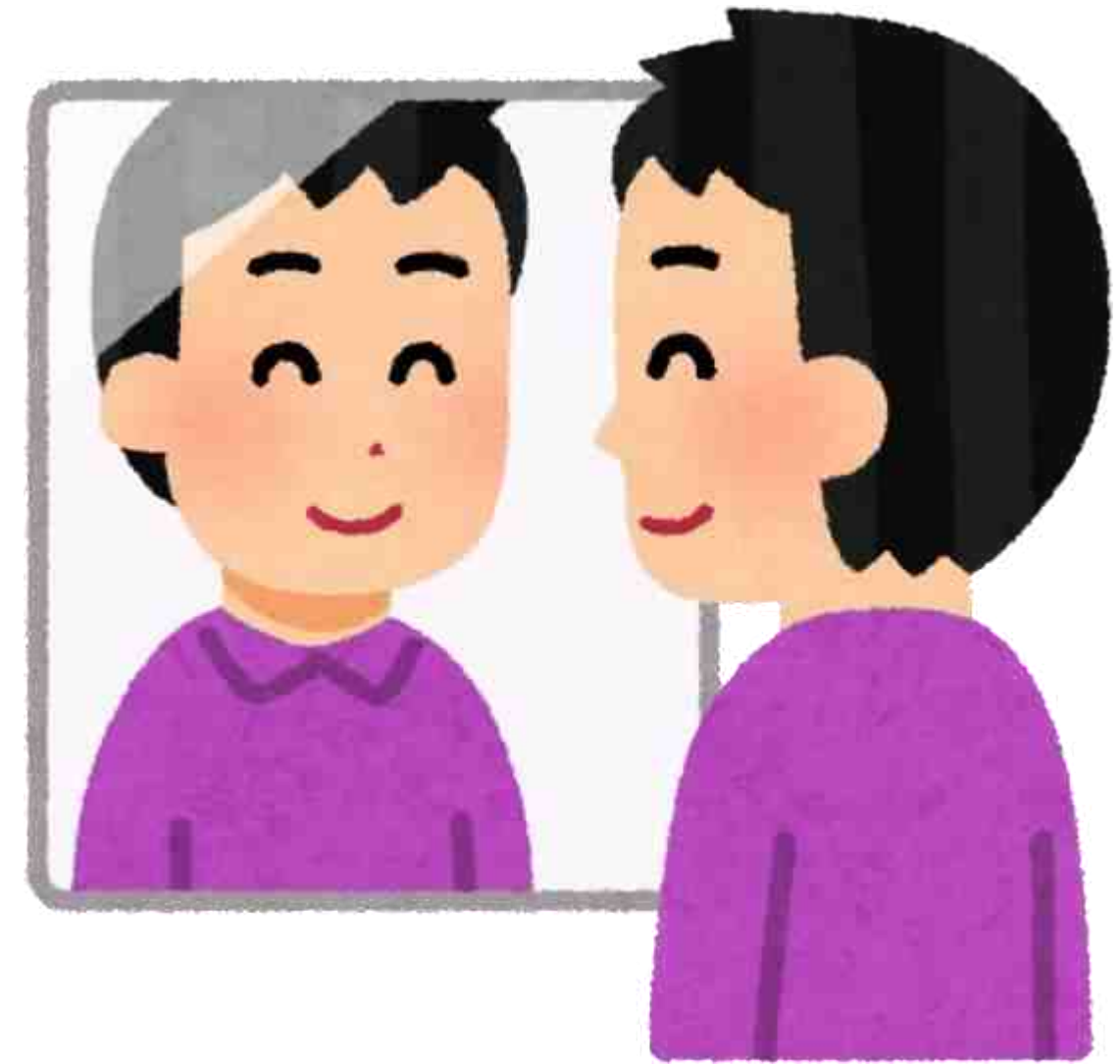
Не лише педагог формує лідера – це роблять і однолітки. Коли дитина бачить, як її друзі діють, ініціюють, підтримують – вона починає наслідувати.

МЕХАНІЗМ РЕФЛЕКСІЇ І САМООЦІНКИ

Без осмислення досвіду розвиток неможливий. Тому важливо навчати дітей аналізувати свої дії, успіхи і помилки.

Питання для рефлексії:

- Що сьогодні було найскладніше?
- Як я впорався з цим?
- Чого я навчився?

МЕХАНІЗМ ГРОМАДСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Коли позашкілля виходить за межі закладу – це відкриває справжні можливості для лідерства. Участь у волонтерських, екологічних, культурних ініціативах формує соціальну активність і громадянську позицію.

МЕХАНІЗМ ДОВІРИ

Коли дитина відчуває, що їй вірять, вона розкриває свій потенціал.

Довіра – це світло, у якому з'являється лідер.

Довіра між педагогом і вихованцем – це основа соціально-лідерської компетентності. Бо тільки в довірі народжується впевненість, а з неї – дія.

РОЛЬ ПЕДАГОГА

Педагог у сучасному світі – **ментор, фасилітатор, партнер**. Ми не «даємо знання», ми створюємо середовище, де дитина ці знання сама здобуває. І в цьому процесі **педагог є лідером другого плану**.

Справжній лідер – це той, хто допомагає іншим стати лідерами.

ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ЛІДЕРСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

- **Через проєктну діяльність:** гурткові проєкти, конкурси, шкільне самоврядування.
- **Через волонтерство:** акції «Добра справа», благодійні марафони, екоініціативи.
- **Через творчість:** театр, танець, музика — кожен виступ вчить працювати у команді, чути інших, долати страх.
- **Через партнерство «педагог — вихованець»:** коли ми дозволяємо дитині бути співорганізатором, а не просто виконавцем.

ПСИХОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ

Дитина повинна навчитися:

- розуміти свої емоції;
- визнавати помилки;
- не боятися говорити про труднощі.

**Тоді лідерство не буде про владу, а буде про
людяність.**

ЦІННОСТІ, ЯКІ МАЄ НЕСТИ СОЦІАЛЬНИЙ ЛІДЕР:

- відповідальність;
- повагу;
- гуманізм;
- відкритість;
- прагнення до розвитку.

Лідер без моралі – це загроза, а лідер з моральними орієнтирами – це сила, яка творить.

СОЦІАЛЬНО-ЛІДЕРСЬКА КОМПЕТЕНТНІСТЬ

— це не лише педагогічна категорія, це **філософія виховання.**

Ми не просто вчимо дітей — ми формуємо тих, хто завтра
буде вести суспільство вперед.

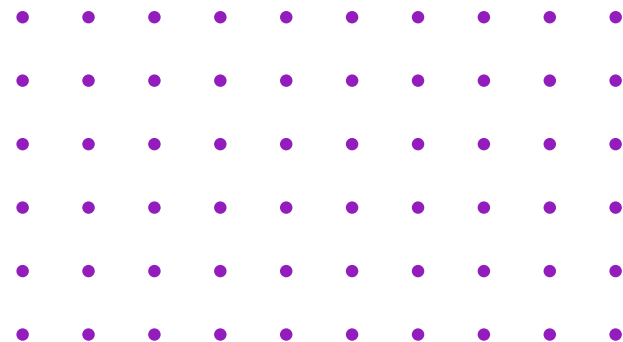
Великий лідер — не той, кого бояться, а той, кому довіряють.

«Лідер я чи ні?» →

→
Пройдіть тест, обравши
одну правильну відповідь

Empower
Together

Тест

1.Що для вас важливіше в грі?

- А) Перемога.
- Б) Розвага.

2. Чому ви віддаєте перевагу в загальній розмові?

- А) Виявляти ініціативу, пропонувати щось.
- Б) Слухати і критикувати те, що пропонують інші.

3.Чи здатні ви витримувати критику, не вплутуватися в приватні суперечки, не виправдовуватися?

- А) Так.
- Б) Ні.

4.Чи подобається вам, коли вас хвалять привселюдно?

- А) Так.
- Б) Ні.

5.Чи відстоюєте ви свою думку, якщо обставини (думка більшості) проти вас?

- А) Так.
- Б) Ні.

Тест

6. У компанії, в спільній справі ви завжди виступаєте ініціатором ідей, придумуєте що-небудь таке, що цікаво іншим?

А) Так.

Б) Ні

7. Чи вмієте ви приховувати свій настрій від оточуючих?

А) Так.

Б) Ні.

8. Чи завжди негайно і покірно ви робите те, що вам говорять старші?

А) Ні.

Б) Так.

9. Чи вдається вам в розмові, дискусії, переконати, залучити на свою сторону тих, хто раніше був з вами не згоден?

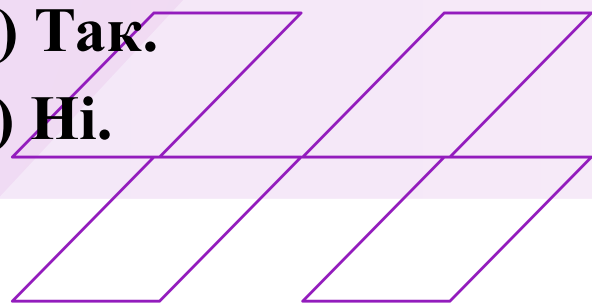
А) Так.

Б) Ні.

10. Чи подобається вам вчити (повчати, виховувати, навчати, давати поради) інших?

А) Так.

Б) Ні.

Підрахуйте загальну кількість «А» і «Б» відповідей

Високий рівень лідерства - $A = 7-10$ балів

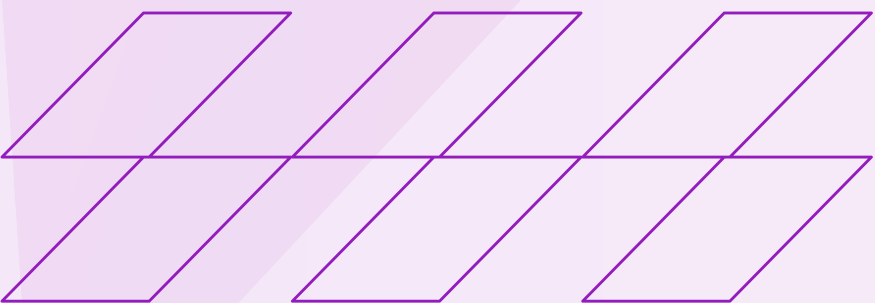
Середній рівень лідерства - $A = 4-6$ балів

Низький рівень лідерства - $A = 1-3$ бали

Переважаання відповідей «Б» свідчить про дуже низький або деструктивний рівень лідерства

«словесна хмара»

П'ять якостей характеризують лідера:

- розум або інтелектуальні здібності;
- панування або перевага над іншими;
- упевненість у собі;
- активність та енергійність;
- знання справи.

Ралф Стогділл

«Еталонний набір» лідерських якостей:

- ентузіазм;
- цілісність;
- упевненість у собі;
- стійкість характеру;
- справедливість;
- сердечність;
- скромність.

Джон Ерік Адаір

Пов'язує ядро лідерських якостей особистості з розвитком «соціального інтелекту»

- соціальна свідомість
- соціальна пильність
- самоконтроль
- адекватне реагування на ситуацію та соціальне оточення.

Стівен Заккаро

«Дерево лідерства»

